

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Festivaaliorganisaation toiminta poikkeustilanteessa

Case Jyväskylän Kesä COVID-19 aikana

Mette Seppälä

Kulttuurituotannon koulutusohjelma
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(11/2020)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Tekijä: Mette Seppälä

Opinnäytetyön nimi: Festivaaliorganisaation toiminta poikkeustilanteessa –

Case Jyväskylän Kesä COVID-19 aikana

Sivumäärä: 35 sivua ja 2 liitesivua

Työn ohjaajat: Jari Hoffren ja Johanna Muhonen

Työn tilaaja: Jyväskylän Festivaaliyhdistys ry

Opinnäytetyöni tilaaja on Jyväskylän festivaaliyhdistys ry, joka tuottaa monitaidefestivaali Jyväskylän Kesää. Opinnäytetyön aiheena on festivaaliorganisaation toiminnan eri osa-alueiden kehittäminen pandemian kaltaista poikkeustilannetta varten.

Työ keskittyy kehittämään sitä, miten festivaaliorganisaatio voisi tulevaisuudessa toimia tehokkaasti poikkeustilanteessa. Tarkastelun alla työssä on erityisesti tuotannon aikataulus, tilaratkaisut sekä etäratkaisut. Työssä näkyy vahvasti aktiivinen havainnointi COVID-19 vaikutusten aikana keväällä ja kesällä 2020, ja opinnäytetyö avaa viruksen vaikutuksia niin Jyväskylän kulttuurielämälle kuin kulttuurielämälle valtakunnallisesti.

Kehittämistyön menetelminä opinnäytetyössä käytetään aktiivista havainnointia sekä haastatteluja, joiden perusteella pyritään saamaan tietoa siitä miten koronavirus vaikutti Jyväskylän Kesän tuotantoprosessiin vuonna 2020 ja miten festivaaliorganisaation työntekijät toivoisivat toiminnan kehittyvän tulevia poikkeustilanteita ajatellen.

Opinnäytetyön tuotoksena syntyy toimenpide- ja kehitysehdotuksia Jyväskylän Kesän tuotantoprosessin aikataulutukseen, etäratkaisuihin ja tilaratkaisuihin liittyen. Lisäksi työ avaa festivaaliorganisaation ulkopuolisten tahojen roolia poikkeustilanteen tuotantoprosessin kehittämisessä.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
The Degree Programme in Cultural Management

Author: Mette Seppälä

Title: The Operating Plan of a Festival Organization in Case of Exceptional Circumstances — Case Jyväskylä Festival during COVID-19

Number of Pages: 35 and 2 attachment pages

Supervisors: Jari Hoffren and Johanna Muhonen

Subscriber: Jyväskylän Festivaaliyhdistys ry

Jyväskylä Festival is one of the most long-lived multi-arts festivals not just in Finland, but in all of the Nordic countries. The festival programme includes music, theatre, lectures and visual arts among others.

The Operating Plan of a Festival Organization in Case of Exceptional Circumstances — Case Jyväskylä Festival during COVID-19- thesis is about operating in exceptional circumstances such as COVID-19 pandemic and developing a course of action that is suitable in a case of an emergency such as pandemic.

In my thesis I am especially concentrating on how to produce the Jyväskylä Festival in as effective a way as possible during COVID-19 pandemic.

The research methods of my thesis are data collection by observation and interviews, both a focus group interview and an e-mail interview.

Keywords: Festival, cultural field, coronavirus

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	7
2.1	Monitaidefestivaali Jyväskylän Kesä.....	7
2.2	Festivaalituotanto toimialana.....	7
2.3	Keskeiset käsitteet	8
2.3.1	Valmiuslaki	8
2.3.2	Poikkeusolot.....	9
2.3.3	COVID-19	10
3	MENETELMÄT.....	11
3.1	Aktiivinen havainnointi	11
3.2	Haastattelu.....	11
3.2.1	Ryhmähaastattelu	11
3.2.2	Sähköpostihaastattelu.....	12
4	COVID-19 VAIKUTUKSIA KULTTUURIELÄMÄLLE SUOMESSA	14
4.1	Viruksen vaikutuksia valtakunnallisesti kulttuurielämälle	14
4.2	Viruksen vaikutuksia Jyväskylän kaupungin kulttuurielämälle.....	16
5	TULOKSET JA AINEISTON ANALYYSI.....	19
5.1	Ryhmähaastattelu ja aktiivinen havainnointi	19
5.1.1	Aikataulu	19
5.1.2	Etäratkaisut.....	21
5.1.3	Tilaratkaisut	22
5.1.4	Festivaaliorganisaation ulkopuolisten tahojen rooli.....	23
6	KEHITYSEHDOTUKSIA	27
6.1	Aikataulutus.....	27
6.2	Etäratkaisut	27
6.3	Tilaratkaisut.....	28
6.4	Festivaaliorganisaation ulkopuoliset tahot	29

7	YHTEENVETO.....	31
	LÄHTEET	33
	LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tilaaja on Jyväskylän festivaaliyhdistys ry, joka tuottaa monitaidefestivaali Jyväskylän Kesää. Opinnäytetyön aiheena on festivaaliorganisaation toiminta ja toiminnan kehittäminen koronapandemian kaltaista poikkeuksellista tilannetta varten. Työlläni on myös laajempi yhteiskunnallinen viitekehys sen tuodessa esiin COVID-19 vaikutuksia kulttuurielämälle Suomessa.

Työni keskittyy kehittämään sitä, miten festivaaliorganisaatio voisi tulevaisuudessa toimia tehokkaasti pandemian kaltaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa. Työssäni näkyy vahvasti työsuhteeni aikana Jyväskylän Kesässä tehty aktiivinen havainnointi COVID-19 vaikutusten aikana keväällä ja kesällä 2020. Työssäni vertaan ja analysoin festivaaliorganisaation koronaviruksen vaikutusten aikana tehtyjä toimenpiteitä kehitteäkseen toimintaa tulevaisuuden poikkeustilanteita varten. Kehittämiskohteena ovat erityisesti tilaratkaisut, etäratkaisut ja poikkeustilanteiden vaikutukset tuotannon aikataulutukseen sekä tapahtumatuotantoon yleisesti. Työn tuotoksena syntyy toimintatapa- ja kehitysehdotuksia edellä mainittuihin osa-alueisiin liittyen.

Viruksen vaikutuksia kulttuuritoimijoille ovat ehtineet tutkia Reeta Kulmala ja Eve-liina Lepistö opinnäytetyössään *Livestriimaus COVID-19 pandemian aikana* (Kulmala ja Lepistö 2020). Lisäksi kesäkuussa 2020 perustetun tapahtuma-alan kattojärjestön, Tapahtumateollisuus ry:n raportti *Tapahtumateollisuuden toimialatutkimus 2020 osa 1, avaa koronakriisin vaikutuksia tapahtuma-alalle* (Tapahtumateollisuus ry 2020a). Myös Opetus- ja kulttuuriministeriö on tutkinut viruksen vaikutuksia ja julkaissut raportin koronaviruksen vaikutuksista kulttuurialalle, kulttuuritoimijoille teettämänsä kyselyn vastausten perusteella. Kyselyn vastaukset julkistettiin toukokuussa 2020 valtioneuvoston raporttina. (Valtioneuvosto 2020.)

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Monitaidefestivaali Jyväskylän Kesä

Jyväskylän Kesä on vuodesta 1956 alkaen järjestetty, kansainvälisesti tunnettu kulttuuritapahtuma. Jyväskylän Kesä on monia erilaisia taiteen lajeja yhdistävä kaupunkifestivaali, joka järjestetään kesäisin Jyväskylässä. Tapahtuman ohjelmistossa on muun muassa konsertteja, kursseja, elokuvanäytöksiä ja eri alojen keskusteluja ja luentoja. Jyväskylän Kesä on vanhin pohjoismainen joka vuosi järjestettävä kulttuurifestivaali. Tapahtuma on monipuolinen ja monitaiteinen kokonaisuus ja sen tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat Jyväskylän kaupunki, Keskisuomalainen, Keski-Suomen Osuuspankki, Kesko, Autotalo Laakkonen, Alva-yhtiöt Oy sekä Jyväskylän yliopisto. Tämän lisäksi festivaalilla on useita pienempiä yhteistyökumppaneita. Päärahoittajina festivaalille toimivat Jyväskylän kaupunki sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Festivaalia rakennetaan ympärivuotisesti festivaalihenkilökunnan toimesta. Kokopäivätoimista henkilökuntaa on kaksi. Heidän lisäksi festivaalilla työskentelee osa-aikainen tiedottaja, vaihtuva määrä projektityöntekijöitä ja työharjoittelijoita sekä vapaaehtoisia työntekijöitä. Olen itse työskennellyt festivaaliorganisaatiossa vuosina 2019 ja 2020 vapaaehtoiskoordinaattorina sekä tehnyt kaksi kulttuurituotannon opintoihin kuuluvaa korkeakouluharjoittelua Jyväskylän Kesälle. Osallisuuteni antaa mielestäni havainnoilleni kompetenssia laajemminkin.

2.2 Festivaalituotanto toimialana

Tapahtuma voi olla esimerkiksi mikä tahansa yksittäinen konsertti, kun taas festivaali koostuu useammasta ohjelmasta, jotka liittyvät toisiinsa fyysisesti ja temaattisesti (Iso-Aho & Kinnunen 2011, 12). Taide- tai kulttuurifestivaali on toistuva, aikaan sidottu tietyllä paikkakunnalla järjestetty tapahtuma, joka tarjoaa yleisölle taide- ja kulttuurisisältöjä (Cupore 2017).

Tapahtumateollisuus työllistää Suomessa vakituisesti noin 20 000 työntekijää. Kun tähän lisätään alan tilapäiset työntekijät, kohoaa määrä jopa 195 000 työntekijään vuodessa (Tapahtumateollisuus ry 2020b). Tapahtumateollisuuteen kuuluvat myös festivaalituotannot, joihin lukeutuvaa Jyväskylän Kesää työssäni erityisesti tarkastelen.

Suurin osa merkittävistä suomalaisista festivaaleista on kattojärjestön, Finland Festivals ry:n jäseniä (Iso-Aho & Kinnunen 2011, 19). Vuonna 2014 yhteensä yli 7 300 ihmistä työskenteli talkoolaisina jäsenfestivaaleilla ympäri Suomen (Cupore 2017), ja vuonna 2019 jäsenfestivaaleilla käytiin yhteensä yli kaksi miljoonaa kertaa (Finland Festivals 2019). Jäsenfestivaalien tulot koostuvat 71,5% festivaalien oman toiminnan tuloista. Oman toiminnan tuloihin lukeutuvat mm. lipunmyyntitulot, muut myyntitulot sekä sponsoritulot. Loput 28,5% festivaalien tuloista syntyvät ulkopuolisesta tuesta, eli valtion ja kunnan avustuksista sekä yksityisten säätiöiden avustuksista. (Finland Festivals 2017.)

Suomessa moni kaupunki on tunnettu juuri festivaalistaan, esimerkkeinä näistä Pori Jazz ja Savonlinnan oopperajuhlat, jotka ovat kumpikin tahollaan olleet vahvasti luomassa kaupungin brändiä (Iso-Aho & Kinnunen 2011, 11). Tapahtumista hyötyvät myös alueen muut toimijat kuten kaupat ja majoituspalvelut (mt., 11). Kävijämäärän perusteella Suomen suurimpiin festivaaleihin kuuluvat Pori Jazz, Helsingin juhlat ja Kotkan meripäivät ja myytyjen lippujen perusteella suurimpiin festivaaleihin lukeutuvat jälleen Pori Jazz ja Helsingin juhlat ja näiden lisäksi Ruisrock (Finland Festivals 2019).

2.3 Keskeiset käsitteet

Tässä kappaleessa avaan opinnäytetyössä käyttämiäni keskeisiä termejä ja käsitteitä.

2.3.1 Valmiuslaki

Tämän lain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä sekä turvata sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoi-

keuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys. (Valmiuslaki 1552/2011, 1§) Nykyinen valmiuslaki astui voimaan vuonna 2012 (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 2018, 17).

Suomi otti käyttöön valmiuslain 16.3.2020 koronapandemian vuoksi ja kolme kuukautta myöhemmin, 15.6.2020 hallitus totesi, ettei Suomi enää elä poikkeusolojen vallassa (Eduskunta 2020). Ennen vuotta 2020, on Suomessa edellisen kerran eletty poikkeusoloissa 1970-luvun Öljykriisin aikana, kun vuonna 1975 ETY-kokouksen ajaksi Helsingissä poliisiviranomaiset valtuutettiin rajoittamaan yksilönvapautta (Merikoski 2003, 1).

Suomen perustuslaki luo raamit valmiuslaille (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 2018, 18), eli perustuslaki antaa välttämättömässä ja poikkeuksellisen uhkaavassa tilanteessa mahdollisuuden puuttua kansalaisten perusoikeuksiin (mt., 18).

2.3.2 Poikkeusolot

Poikkeusoloja valmiuslain mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti. (Valmiuslaki 1552/2011, 3§.)

Suomen hallitus linjasi 16.3.2020 yhdessä tasavallan presidentti Sauli Niinistön kanssa Suomen olevan koronaviruksen vuoksi poikkeusoloissa (Eduskunta 2020).

2.3.3 COVID-19

Joulukuussa 2019 Kiinassa todettiin ihmisillä uuden, ennestään tuntemattoman koronaviruksen aiheuttamia hengityselininfektioita. Uuden viruksen aiheuttamaa tautia kutsutaan nimellä COVID-19 (THL 2020d). Tällä hetkellä muurahaiskäpy on tutkimustulosten valossa todennäköisin viruksen ihmisiin tartuttanut eläin (Isomäki 2020, luku ”Mistä ensimmäinen keuhkokuume-koronavirus lähti liikkeelle?”.) Virus tarttuu pisaratartuntana ihmisestä toiseen (THL 2020a).

Pian Kiinasta lähtenyt epidemia levisi pandemiaksi. Vielä on epäselvää, kuinka pitkään pandemia kestää ja kuinka monen ihmisen hengen se vielä vaatii. (Isomäki 2020, luku ”Kiina ryhtyy toimenpiteisiin – vai ryhtyykö?”.) Lokakuussa 2020 virukseen on Suomessa kuollut 350 ihmistä (THL 2020b) ja koko maailmassa 1,15 miljoonaa (Worldometer 2020). Iso osa taudin saajista sairastaa taudin kuitenkin oireettomana tai vähäoireisena (Helsingin Sanomat 2020). Kymmenet tai jopa sadat miljoonat ihmiset ympäri maailman ovat vaarassa menettää asuntonsa ja työpaikkansa ennen kuin pandemia saadaan kuriin (Isomäki 2020, luku ”Kiina ryhtyy toimenpiteisiin – vai ryhtyykö?”).

3 MENETELMÄT

3.1 Aktiivinen havainnointi

Havainnoinnin avulla saadaan tietoa siitä, miten ihmiset luonnollisessa toimintaympäristössään käyttäytyvät (Ojasalo 2015, 114). Työskentelin Jyväskylän Kesän vapaaehtoiskoordinaattorina vuosina 2019 ja 2020 kevään ja kesän aikana, ja olen ollut mukana myös festivaalin toiminnan kehittämistyössä koronan vaikutusten aikana. Omaan työhöni kautta saatua tietoa organisaation kevään 2020 poikkeusolojen aikaisesta tuotantoprosessista, jota esimerkkinä käyttäen pyrin kehittämään toimintaa vastaisuudessa.

Aktiivinen havainnointi on sopiva kehittämistyön menetelmä opinnäytetyöhöni, sillä olen pystynyt sen kautta saamaan suoraa ja rehellistä informaatiota organisaation toimintatavoista ja tavoitteista. Koska festivaaliorganisaatio on minulle tuttu, tiedän millaiselta arvopohjalta se ponnistaa. Jyväskylän Kesälle tärkeitä arvoja ovat esimerkiksi taiteellinen korkeatasoisuus, avoin kommunikaatio, kestävä kehitys ja tasa-arvo. Osallisuuteni antaa havainnoilleni kompetenssia. Opinnäytetyön tekijänä minun on kuitenkin oltava jossain aktiivisen osallistujan ja etäisemmän kehittämisenäkökulman omaavan havainnoijan välillä (Ojasalo 2015, 115). Aktiivisen havainnoinnin riskinä voi pitää tutkijan omia ennako-oletuksia, jotka voisivat vaikuttaa tuloksiin ja siksi menetelmää käytettäessä on oltava tarkka. Tarkoitukseni on tukea haastattelusta saatua tietoa tekemilläni havainnoinnilla ja käydä näiden kahden menetelmän kanssa vuoropuhelua.

3.2 Haastattelu

3.2.1 Ryhmähaastattelu

Valitsin menetelmäksi ryhmähaastattelun koska toivoin keskustelun sen myötä olevan monipuolista ja lennokasta. Koin myös, että haastattelun avulla saan monipuolisesti tietoa organisaation työntekijöiden ajatuksista liittyen tuotantoprosessiin koronaviruksen aikana sekä tulevaisuudessa. Ryhmähaastattelu on laadullinen menetelmä,

jossa ominaista on, että haastattelija tai tutkija on itsekin tavalla tai toisella mukana toiminnassa (Ojasalo 2015, 112).

Toteutin ryhmähaastattelun Jyväskylän Kesän toiminnanjohtajan, Kyösti Ylikuljun sekä tuottaja Anniina Hartikaisen kanssa 30.9.2020. Oma roolini oli puhtaasti haastattelija, enkä osallistunut kysymyksistä alkaneeseen keskusteluun. Valitsin menetelmäksi puolistrukturoidun ryhmähaastattelun, jossa haastattelurunko ja haastattelukysymykset on laadittu etukäteen mutta niitä on haastattelun aikana tarpeen mukaan mahdollista uudelleen muotoilla tai vaihtaa kysymysten järjestystä (mt., 106). Ryhmähaastattelu taltioitiin. Laatimiani haastattelukysymyksiä oli yhteensä 8 kappaletta ja lähetin ne haastateltaville tutustuttavaksi kaksi päivää ennen haastattelun toteuttamista.

Haastattelun tarkoituksena oli saada tietoa työntekijöiden ajatuksista liittyen COVID-19 aikaiseen tuotantoprosessiin sekä siihen, miten poikkeuksellisissa tilanteissa voitaisiin vastaisuudessa ennakoida ja toimia näin tehokkaammin. Haastattelussa tärkeinä ovat poikkeuksellisen tuotantoprosessin aikataulut, etäratkaisut ja tilaratkaisut. Haastattelun kysymysrunko löytyy liitteet-osiosta.

3.2.2 Sähköpostihaastattelu

Halusin tuoda työni laajempaan kontekstiin hankkimalla tietoa koronaviruksen vaikutuksista Jyväskylän, sekä koko Suomen kulttuurielämälle. Siksi valitsin menetelmäksi haastattelun ja haastateltavaksi Jyväskylän kaupungin kulttuuripäällikkö Mari Aholaisen. Toteutin haastattelun sähköpostihaastatteluna. Lähetin kysymykset hänelle sähköpostitse 23.9.2020 ja sain vastaukset haastattelukysymyksiin 28.9.2020. Yhteensä haastattelukysymyksiä oli viisi kappaletta. Olimme sopineet vastausajaksi viikon.

Päädyin sähköpostihaastatteluun menetelmänä, koska se sopii asiantuntijahaastatteluun ja antaa haastateltavalle mahdollisuuden vastata valitsemanaan ajankohtana (Eskola 2010, 25). Mielestäni sähköpostihaastattelu on perusteltu valinta erityisesti juuri

asiantuntijahaastatteluun, sillä tarkoitukseni oli esittää haastateltavalle täsmällisiä asiakysymyksiä. Mikäli haastattelun aihe olisi ollut henkilökohtaisempi, en olisi päätenyt menetelmänä sähköpostihaastatteluun sillä se olisi jättänyt pois haastateltavan ilmeet, eleet ja äänenpainon, joista olisi toisenlaisen aihepiirin sisällä voinut saada paljon arvokasta informaatiota. Haastattelukysymykset löytyvät liitteet- osiosta.

4 COVID-19 VAIKUTUKSIA KULTTUURIELÄMÄLLE SUOMESSA

Tässä kappaleessa avaan COVID-19 vaikutuksia valtakunnallisesti kulttuurielämälle sekä Jyväskylän kaupungin kulttuurielämälle.

4.1 Viruksen vaikutuksia valtakunnallisesti kulttuurielämälle

Pandemian takia Suomessa asetetuilla rajoituksilla on viruksen leviämistä pystytty hidastamaan mutta rajoituksilla on ollut myös vaikutuksia sosiaaliseen ja hyvinvointiliseen puoleen (Valtioneuvoston tiedepaneeli 2020, 16). Taide- ja kulttuuriala onkin yksi eniten koronakriisistä kärsineistä aloista (Valtioneuvosto 2020, 9). Virus lamaanutti nopeasti suomalaisen taide- ja kulttuurielämän. Tuotantoja peruuntui tai siirtyi ja harrastustilat sekä yleissivistävät laitokset sulkeutuivat. (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 2020, 161.) Koronakriisin takia lomautettuna on Suomessa ollut noin 9 000 tapahtuma-alan työntekijää. Lisäksi normaalisti kesäisin kukoistava tapahtuma-ala (mt., 161) joutui kesällä jättämään työllistämättä 136 000 tilapäisenä työntekijänä työskentelevää (Tapahtumateollisuus ry 2020c).

Osa koronakriisin vaikutuksista, kuten tekijänoikeustulojen menetykset kulttuuritoimijoille ovat nähtävissä vasta lähivuosina. Irtisanomiset ja peruuntuneet työtilaisuudet kurittavat alaa pandemian jälkeenkin (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020), eivätkä kaikki koronapandemian vaikutukset Suomelle ole vielä tiedossa (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 2020, 162). Esittävät taiteet ovat kärsineet viruksen vaikutuksista näkyvimmin, vaikka myös visuaalisten taiteiden ja kirjallisuuden aloilla seuraukset ovat suuria. Yksittäisenkin tulon menetys voi olla suuri alalla, jossa perusrahoitus on hyvin niukkaa. Näin on esimerkiksi visuaalisissa taiteissa. Kirjojen myynnin romahdaminen taas vaikuttaa kirjallisuuden alaan. (Valtioneuvosto 2020, 10.)

Virusen kurittama kulttuuriala tarttui auttavaan käteen ja Taiteen edistämiskeskuksen korona-apurahoja haki yhteensä 9 000 suomalaista taiteilijaa (Eduskunnan tule-

vaisuusvaliokunta 2020, 162). Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriö tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososen johdolla myönsi taiteen ja kulttuurin toimijoille kesäkuussa 2020 koronakriisistä selviämiseen lähes 21 miljoonaa euroa (Yle 2020a).

Opinnäytetyötä varten haastattelemani Jyväskylän kaupungin kulttuuripäällikkö Mari Aholaisen mukaan taide ja kulttuuri nähdään yhteiskunnan liimana, jonka voima on pandemian aikana hapertunut. Hänen mukaansa vaikutukset eivät ole vielä näkyvissä sillä muutokset ovat hitaita. Olen samaa mieltä siitä, että taiteen ja kulttuurin voima on hetkellisesti heikentynyt, kun sen voima tuoda ihmisiä yhteen on pandemian vuoksi osaltaan evätty. Taide- ja kulttuurialan sisällä toimivat alat, joissa fyysinen läsnäolo on isossa roolissa, kärsivät esimerkiksi kokoontumisrajoituksista eniten (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 2020, 161).

Aholainen nosti haastattelussa myös esiin, että luvassa lienee alueellisia eroja siinä, miten Veikkauksen rahoitus ja kuntien rahoituksen ongelmat vaikeuttavat kulttuurin olosuhdetta. Myös Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta nostaa Veikkauksen merkityksen kulttuurin rahoittajana esiin, sillä sen tuotot pienenevät häiriintyneen vedonlyönnin ja suljettujen pelikoneiden takia (mt., 163). Kunnat kärsivät nyt verotulojen romahduksesta pandemian takia ja menoleikkauksia on tiedossa (mt., 163). Aholaisen mukaan vakavaraiset kunnat kykenevät tarjoamaan kulttuuripalveluita edelleenkin, kun taas köyhemmät eivät. Hänen mukaansa julkinen sektori on tässäkin tilanteessa hitaampi reagoimaan kuin yksityinen. Hänen mukaansa julkisella sektorilla tuskin on paluuta entiseen tilanteeseen mutta ei kuitenkaan usko, että julkinen kulttuuritoiminta kuolee, vaikka se tuleekin muuttumaan.

Aholainen myös pohtii, voivatko hitaat muutokset kulttuuripalveluissa aiheuttaa näköalattomuutta ja lamaantumista tekijöissä. Itse näen tämän yhtenä mahdollisena skenaariona. Mikäli yhteiskuntamme on viruksen kourissa vielä pidemmän aikaa, olisi mielestäni tärkeää kyetä löytämään luovia ratkaisuja siihen, kuinka voimme viruksesta huolimatta mahdollistaa kulttuuritapahtumien järjestämisen turvallisesti. Taiteen ja

kulttuurin voima kriiseistä ylipääsyssä on suuri ja alan potentiaaliin tulisikin kiinnittää huomiota pandemian jälkeisen normaalin luomisessa (mt., 162).

4.2 Viruksen vaikutuksia Jyväskylän kaupungin kulttuurielämälle

Haastattelin opinnäytetyötäni varten Jyväskylän kaupungin kulttuuripäällikkö Mari Aholaista koronaviruksen vaikutuksista Jyväskylän kaupungille. Aholaisen mukaan viruksen vaikutukset kaupungille ovat hyvin monisyiset. Virus on vaikuttanut kulttuuri-toimijoiden saamiin lipputuloihin ja sitä kautta kulttuurialalla toimivien taloudelliseen tilanteeseen. Aholaisen mukaan vaikutukset sosiaaliselle hyvinvoinnille ovat suuria, kun ihmiset eivät enää tapaakaan kulttuurin ja taiteen parissa. Nämä vaikutukset eivät hänen mukaansa näy yhtä nopeasti kuin taloudelliset vaikutukset.

Olen hänen kanssaan samaa mieltä siitä, että jyvaskyläläisille kulttuuritoimijoille viruksen vaikutukset ovat olleet hyvin moninaisia. Maaliskuussa 2020 puheenjohtamani AdAstra-teatteri joutui tilanteeseen, jossa ohjaajan palkka maksettiin mutta lipputuloja esityksistä ei saatu, kun koko esityskausi oli viruksen vuoksi peruttava. Menot olivat siis suuria verrattuna täysin olemattomiin tuloihin. Luonnollisesti tilanne on pitkällä aikavälillä täysin kestämaton. AdAstra-teatterin puheenjohtajuuden lisäksi toimin varapuheenjohtajana kaupunkifestivaali Yläkaupungin Yössä sekä teatteriseurue Puskakollektiivin puheenjohtajana ja kaikille edellä mainituille jyvaskyläläisille kulttuuritoimijoille viruksen vaikutukset ovat suuria, kun tapahtumat jouduttiin peruuttamaan.

Toisaalta Jyväskylässä on koronaviruksen vaikutusten aikana myös lanseerattu vaihtoehtoisia alustoja taiteen kuluttamiseen. Esimerkiksi Jyväskylän taidemuseo lanseerasi verkkonäyttelyitä keväällä poikkeusolojen aikaan (Jyväskylä 2020) ja Jyväskylän sinfonia toteutti pihakonserttikiertueen sekä YouTube-soittolistan esiintymisistään (Jyväskylän sinfonia 2020).

Aholaisen mukaan taiteilijoiden työtilaukset ovat vähentyneet, mutta striimien kysyntä on kovaa ja tämän alan toimijoilla työllisyys lienee parantunut. Striimaamisella tarkoitetaan sitä, että lähetystä seurataan suoratoistona samaan aikaan kun tapahtuma tai keikka on käynnissä (Kulmala & Lepistö 2020, 9). Striimikeikkoja on voinut seurata esimerkiksi Keikalla.fi kautta. Alustan takana on Muusikkojen liitto, Rockway sekä Lippu.fi. (mt., 10.)

Aholainen toteaaakin, että virus sekä lomauttaa että työllistää ja lisää, että julkisella sektorilla virus on lisännyt hallintopuolen työmäärää huomattavasti. Esimerkiksi kaupungin kulttuuriavustusten suhteen on viruksen vuoksi ilmassa ollut epätietoisuutta. Kulttuuriavustusten summat pysyivät hänen mukaansa onneksi tänä vuonna samalla tasolla kuin viime vuonna, mutta niiden käytöstä kuitenkin neuvoteltiin enemmän. Aholaisen mukaan paikalliset kulttuuriyhdistykset ovat kysyneet enemmän yksityiskohtaisia neuvoja avustuksiin liittyen, ja hän pitääkin vuoropuhelun tiivistymistä toimijoiden kanssa tilanteessa positiivisena asiana.

Virus on hänen mukaansa vaikuttanut myös uusien palveluiden innovointiin ja etenkin verkkokaupan merkitys on kasvanut. Sen potentiaaliin tulisikin hänen mukaansa uskoa kulttuurikentällä myös jatkossa. Olen hänen kanssaan samaa mieltä ja pohdinkin, millaisia uusia innovaatioita tämä pakkotilanne poikii. Verkkoon siirtyminen on vahvistanut digiloikkaa kulttuurialalla (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 2020, 161), mutta toisaalta aidolla kohtaamisella ja fyysisellä läsnäololla on monille suuri rooli taiteen ja kulttuurin kuluttamisessa, ja juuri kohtaaminen on digiloikan myötä vähentynyt (mt., 161).

Haastattelussa Aholainen myös muistuttaa, että jotkin taiteen tekemisen muodot sopivat aikaan ja tilanteeseen hyvin. Tällaisia ovat hänen mukaansa esimerkiksi ulkoilmamelokuvaesitykset. Tämä oli kiinnostava huomio ja mielestäni hyvä esimerkki luovasta ratkaisukeskeisyydestä on jyväskyläläisen teatterin, Teatterikoneen uusi poikkeusoloihin luotu esityskonsepti, ikkunateatteri. Nimensä mukaisesti konseptissa näyttelijät esiintyivät palvelutalojen ja hoivakotien asukkaille pihalla, ikkunoiden

edessä. Asukkaat kykenivät seuraamaan esitystä sisältä. Esitys on sanaton, kahden näyttelijän teatteriesitys, joka on myös tilattavissa (Teatterikone 2020). Juuri tällainen luova ratkaisukeskeisyys on poikkeustilanteessa avainasemassa.

Mari Aholaisen mukaan Jyväskylän kaupungin tulisi tulevan valtuustokauden aikana löytää 50 miljoonaa pysyviä säästöjä koronaviruksen aiheuttamien kustannusten ollessa samaa luokkaa. Aholaisen mukaan kulttuurimyönteisyys punnitaan nyt Suomen kaupunkien talousarvioissa. Taidesisällöt kuitenkin tunnustetaan kantavana voimana ja kulttuurin merkityksestä puhutaan jopa enemmän kuin tavallisena aikana.

5 TULOKSET JA AINEISTON ANALYYSI

5.1 Ryhmähaastattelu ja aktiivinen havainnointi

Ryhmähaastatteluun osallistuivat lisäksi Jyväskylän Kesän toiminnanjohtaja Kyösti Ylikulju sekä tuottaja Anniina Hartikainen. Haastattelukysymyksilläni pyrin saamaan tietoa siitä, millaisia tavoitteita organisaation tuottajalla ja toiminnanjohtajalla on tulevaisuudelle Jyväskylän Kesän poikkeustilanteita ajatellen. Haastattelun aikana oli mielestäni selvää, että sekä Ylikulju että Hartikainen olivat pohtineet vastauksiaan haastattelukysymyksiin melko perusteellisesti ja keskustelu oli monipuolista.

Haastateltavat kävivät kysymysteni avulla läpi vuoden 2020 kevään ja kesän tuotantoprosessia ja miettivät, mitä olisi mahdollisesti voitu tehdä toisin tai miten vastaisuudessa poikkeustilanteessa toimittaisiin. Ylikulju alleviivasi kuitenkin sitä, että kevään 2020 tilanne oli kauttaaltaan kaikille toimijoille niin uusi ja poikkeuksellinen, ettei siihen juuri olisi voitu hetkessä reagoida tehokkaammin tai paremmin. Käsittelimme haastattelussa poikkeuksellisen tuotannon aikataulutusta, etäratkaisuja ja tilaratkaisuja, jotka on eroteltu tässä luvussa teemoittain alaluvuiksi.

5.1.1 Aikataulu

Ylikuljun mukaan Jyväskylän Kesän työntekijät ovat pystyneet vuoden aikana oppimaan miten aikatauluja rakennetaan uusiksi ja miten monenlaisiin muutoksiin poikkeustilanteessa on varauduttava. Olen itse hänen kanssaan samaa mieltä ja koenkin että festivaalituottaminen koronaviruksen aikana antoi vahvan kokemuksen siitä, että hyvin monenlaisia tuotantoprosesseja on mahdollista vielä loppuun.

Ylikuljun ja Hartikaisen mukaan poikkeusolojen myötä festivaalituotannon aikataulutus meni uusiksi, kun aiempina vuosina käytetty vuosikello piti hylätä. Useita tuotannollisia ja viestinnällisiä toimenpiteitä jäi tekemättä tai toteuttamatta kun piti kuulosella, voiko mitään ylipäättään järjestää turvallisesti. Vasta kesäkuun alusta alkoi tiiviimpi tahti tuotannossa, kun rajoituksia linjattiin. Mielestäni festivaaliorganisaatio

reagoi viruksen takia muuttuneeseen aikatauluun onnistuneesti, laajentaen festivaaliohjelmistoaan syksyille ja etätoteutuksiin, vaikka pitkään alalla oltiinkin epätietoisia ja suuri osa suomalaisista kesäfestivaaleista peruttiin kokonaan (Yle 2020b). Tämä osoittaa Jyväskylän Kesän festivaaliorganisaatiolta sinnikkyyttä ja paineensietokykyä.

Aikataululliset haasteet ja muutokset kuuluvat mielestäni niihin Ylikuljun mainitsemiin seikkoihin, joiden puitteissa ei olisi juuri pystytty toimimaan tehokkaammin, sillä rajoitukset olivat festivaaliorganisaatiosta riippumattomia. Vaikka aika tuotannolle väheni koko ajan, oli silti odotettava ulkopuolisten tahojen linjauksia. Mielestäni tämä lisäsi festivaaliorganisaation työntekijöiden epävarmuutta. Linjausten ja rajoitusten odottaminen johti Ylikuljun mukaan työn katkonaisuuteen, kun ei tiedetty mihin koronatilanne johtaa ja mitä muutaman kuukauden päästä olisi mahdollista tehdä. Sekä Ylikulju että Hartikainen listaavatkin epävarmuuden sietämisen aikataulutuksen suhteen isoksi oppimiskokemukseksi. Olen heidän kanssaan samaa mieltä ja koenkin epävarmuuden sietämisen myös vastaisuudessa poikkeuksellisten tuotantojen aikana tärkeäksi.

Tuottaja Anniina Hartikaisen mukaan epävarma aikataulutus näkyi erityisesti niin festivaalin tapahtumien markkinoinnissa kuin viestinnässäkin. Lopulta viestinnän ja markkinoinnin suhteen tehtiin kuukaudessa se mihin yleensä varataan useita kuukausia. Hartikaisen mukaan lipunmyynnin markkinointia ei voitu tehdä tavallisella volyyminä, kun turvallisuusasiat oli nostettava etusijalle. Tämä on kiinnostava ja vaikeasti lähestyttävä asia, ja markkinoinnilla onkin suuri rooli poikkeuksellisen tuotantoprosessin onnistumisessa.

Toiminnanjohtaja Ylikulju toteaa haastattelussa, että festivaaliorganisaation uutta epävarmaa vuotta kohti on helpompi mennä, kun on kerran selvinnyt haastavasta tuotantovuodesta. Vuoden 2020 aikana organisaatiolla oli Ylikuljun mukaan useita eri tuotantoja päällekkäin, kun samaan aikaan siirrettiin ohjelmistoa syksyille tai ensi vuoteen, osa tapahtumista peruttiin ja osaksi myös saatiin uutta ohjelmistoa kesän festivaalille. Tuleviin, osaltaan varmasti epävarmoihin tuotantovuosiin siirtyminen voi olla

toisenlainen festivaaliorganisaatioilla, joissa työntekijät ovat olleet lomautettuina eivätkä ole päässeet samalla tavalla tuottamaan tapahtumia koronaviruksen vaikutusten aikana. Viime vuodelta saatu oppimiskokemus jää osalla organisaatioista ikään kuin uupumaan.

5.1.2 Etäratkaisut

Jyväskylän Kesä laajensi poikkeusvuonna 2020 ohjelmistoaan etäalustoille, lanseera-
ten radio-ohjelmaa sekä striimattuja keikkoja. Sekä Ylikulju että Hartikainen ovat teh-
tyihin etäratkaisuihin pääasiassa hyvin tyytyväisiä. Etäratkaisuna radioon päädyttiin
Ylikuljun mukaan siksi, että kesä näytti keväällä tapahtumanjärjestämisen suhteen
mahdottomalta, mutta halu toteuttaa festivaali oli kova. Hartikaisen mukaan myös Jy-
väskylän Kesän maine pohjoismaiden pitkäikäisimpänä yhtäjaksoisesti järjestettynä
festivaalina painoi vaakakupissa. Itse koen että päätös festivaalin tuottamisesta oli
rohkea tilanteessa, jossa ei vielä alkukevästä tiedetty lainkaan mihin suuntaan pan-
demia muotoutuu. Näenkin järkevänä, että etäratkaisuja alettiin pohtimaan hyvissä
ajoin niin sanotuiksi varasuunnitelmiksi. Mikäli aikataulun puitteissa on mahdollista,
on ennakointi ja varasuunnitelmien tekeminen vastaisuudessakin poikkeustilanteissa
ehdottoman järkevää. Toteutusmallien on poikkeustilanteessa otettava huomioon,
ettei katsojia pääse paikan päälle välttämättä ollenkaan.

Ylikulju ja Hartikainen keksivät, josko yhteistyö Jyväskylän Kesän pitkäaikaisen yh-
teistyökumppanin Keskisuomalaisen lanseeraaman uuden radiokanavan kanssa olisi
mahdollinen. Yhteistyö toteutui. Teknisesti sekä radio että striimaus olivat sekä Ylikul-
jun että Hartikaisen mielestä etenkin lyhyttä tuotantoaikaa silmällä pitäen onnistu-
neita. Etäratkaisujen markkinointi olisi molempien mielestä voinut onnistua parem-
min. Markkinointi poikkeustilanteessa on tehtävä hienovaraisesti ja pienellä volyy-
millä. Tällöin se ei hyvinkään tehtynä välttämättä yllä tavallisen tuotantoprosessin
markkinointitoimenpiteiden tasolle.

5.1.3 Tilaratkaisut

Tilaratkaisujen suhteen poikkeustilanteessa kukin tapahtumapaikka pyrkii Anniina Hartikaisen havaintojen mukaan mahdollisuuksien mukaisesti laskemaan yleisökapasiteetit varovaisuusperiaatteiden mukaan. Pandemian kaltaisessa maailmantilassa ulkotapahtumien suosiminen on luonnollisesti järkevää, mutta yleisökapasiteetiltaan väljät ja turvallisesti tuotetut sisätilatapahtumat toimivat myös. Ylikuljun mukaan poikkeusvuonna saatiin arvokasta tietoa siitä, miten eri tilojen hallinnoijat suhtautuvat erikoistilanteisiin. Hänen mukaansa osa suhtautuu tapahtumanjärjestämiseen poikkeustilanteessa äärimmäisen varovaisesti, kun taas toisten intressinä voi olla tilan tarjoaminen ja näin kulttuuritapahtumien mahdollistaminen poikkeustilanteessa. Tällaisen hiljaisen tiedon hyödyntäminen on nähdäkseni tärkeää tulevaisuuden poikkeuksellisia tuotantoja ajatellen.

Tuottaja Anniina Hartikaisen mukaan olisi myös hyvä, jos Jyväskylän Kesän tapahtumapaikoille olisi muutama organisaation etukäteen miettimä vaihtoehtoinen tila. Tällöin poikkeustilanteen takia suljetun tilan sijasta voitaisiin käyttää vaihtoehtoista tapahtumapaikkaa, eikä tapahtuman ajankohtaa tarvitsisi tällöin välttämättä siirtää tai perua. Tämä on tärkeää tulevaisuuden poikkeustilanteiden riskinhallinnan kannalta, sillä keväällä 2020 suurimpia konsertteja varten suunnitellut Jyväskylän yliopiston tilat olivat Hartikaisen mukaan kauttaaltaan suljettuja ja Jyväskylän Kesän ohjelmiston konserteille oli löydettävä nopealla aikataululla uusia tiloja. Monien esitysten kohdalla toteutuksia myös siirrettiin tulevaisuuteen. Yliopiston tilat toimivat yhtenä päätapahtumapaikoista ja niiden ollessa suljettuna jäivät avajaiskonsertti sekä monet perinteiset sisällöt kesällä toteutumatta.

Hartikaisen mukaan tila on jokaista tapahtumaa ajatellen tarkkaan mietitty ja osa kulttuurielämästä. Sama tapahtuma voi olla hänen mukaansa täysin eriluontoinen kirkossa tai pienessä ravintolassa toteutettuna ja hän toivookin, että vastaisuudessakin olisi mahdollista käyttää erilaisia tiloja niin että tilanomistajilla ei olisi poikkeustilanteissa liian suurta pelkoa avata tapahtumatilaa yleisölle. Olen Hartikaisen kanssa samaa mieltä ja koenkin tapahtumapaikalla olevan suuri merkitys kokonaisvaltaisen elämyksen luomisessa.

Toisaalta tilaratkaisujen suhteen löydettiin myös Hartikaisen ja Ylikuljun mukaan paljon hyviä, vastaisuudessakin potentiaalisina pidettäviä ratkaisuja. Esimerkiksi klubiluonteisia tapahtumia ja pienempiä tapahtumapaikkoja voisi vastaisuudessakin hyödyntää ohjelmistosuunnittelussa. Haastateltavat haluavatkin vastaisuudessa lähestyä esimerkiksi ravintolatoimijoita vielä laajemmin. Ravintoloiden lisäksi museot olivat haastateltavien mukaan poikkeustilanteen ohjelmistosuunnittelun helmiä. Tapahtuman aikaikkuna näyttelyssä on useita tunteja, jolloin riski suureen ihmisjoukkoon keralla pienenee ja tapahtuman järjestäminen turvallisesti helpottuu.

Ylikuljun mukaan Jyväskylän Kesä 2021 voi koostua suuresta määrästä pienempiä tapahtumia ympäri kaupungin, mikäli myös ensi vuoden tapahtumissa on rajatut yleisömäärät. Avainasemassa poikkeustilanteiden tilaratkaisuissa on kuitenkin kysymys siitä, miten voidaan järjestää suuri speaktaakkeli pienen kapasiteetin tilaan. Kuinka siis tuottaa suuri esitys pienelle yleisölle?

Ylikuljun mukaan tulevaisuudessa poikkeustilanteissa tullaan tarvitsemaan edunvalvontaa, jotta voidaan turvata kulttuuritapahtumien järjestäminen. Rajoitukset ovat olleet tiukkoja juuri kulttuurialalle. Ylikulju kysyykin, miksi kulttuuritapahtumien yleisökapasiteetti on jouduttu pitämään huomattavasti pienempänä kuin urheilutapahtumien kapasiteetti.

5.1.4 Festivaaliorganisaation ulkopuolisten tahojen rooli

Kyösti Ylikuljun mukaan yhteistyökumppanuudet muuttivat muotoaan poikkeusvuonna. Yhteistyökumppaneilta saatu rahoitus puolittui, kun noin puolet yhteistyökumppaneista vetäytyivät rahoituksen suhteen yhteistyöstä tai sponsorointisopimuksesta ilman neuvottelunvaraa. Tällainen lienee mahdollista, ellei jopa todennäköistä myös tulevaisuuden poikkeustilanteissa.

Vuonna 2020 mukaan jääneiden yhteistyökumppaneiden kanssa käytiin Ylikuljun mukaan kiinnostavia keskusteluja ja luotiin uusia näkymisen tapoja yhteistyökumppaneille, kuten näkyvyys striimissä tai radiossa. Yhteistyöhön mukaan jääneet tahot saivat Ylikuljun mukaan jopa tavallista paremman näkyvyyden ja hänen mukaansa voi odottaa, että seuraavia vuosia ajatellen kontaktit vahvistuivat. Hartikaisen mukaan myös uusia yhteistyökuvioita avattiin, kun vetäytyvien yhteistyökumppaneiden tilalle saatiin nopealla reagoinnilla uusia, paikallisia toimijoita.

Rahoitus oli ja toki myös tulee olemaan keskeisessä roolissa poikkeustilanteen festivaalituotannossa monestakin näkökulmasta. Ylikuljun mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriöltä tuli koronatilanteen alussa nopealla aikataululla viesti ja varmistus siitä, että vaikkei Jyväskylän Kesä koronatilanteen takia kykenisikään tapahtuman tuottamiseen, olisi festivaaliorganisaatio siitä huolimatta oikeutettu saamaansa rahoitukseen. Toiminnanjohtajan mukaan tämä on voinut olla monelle kiperässä paikassa olevalle festivaalille ikään kuin helpotus, kun toiminnan taloudellisen turvaamisen jälkeen tuotantoprosessiin ei olekaan lähdeittävä väkisin. Jyväskylän Kesälle viesti taas oli vahvistus siihen suuntaan, että halutaan ja pystytään tekemään, Ylikulju kertoo.

Jyväskylän kaupungin puolelta viesti oli rahoituksen suhteen toisenlainen. Ylikuljun mukaan kaupunki linjasi, että mikäli tapahtumaa ei pystytä tuottamaan, myös rahoitusta joudutaan tiputtamaan merkittävästi. Näin toteutuneena päätös olisi toiminnanjohtajan mukaan vaikeuttanut myös tulevien vuosien tuotantoprosesseja. Rahoitusta kaupungin suunnalta ei kuitenkaan loppujen lopuksi leikattu lainkaan. Viesti johti kuitenkin Ylikuljun mukaan tunteeseen siitä, että kaupunki täytyi vakuuttaa festivaalin toteutumisesta. Kaupungin kanssa käytiin hänen mukaansa useita neuvotteluja ja heille esiteltiin useita erilaisia ehdotuksia mahdollisista toteutuksista. Uusien ehdotusten valmistelu vei Ylikuljun mukaan aikaa ja energiaa muusta tuotannosta.

Koronakriisi vaikutti luonnollisesti myös esiintyjiin ja heidän esiintymisvalmiuksiinsa. Ylikuljun mukaan Jyväskylän Kesän aikaan heinäkuussa 2020 tilanne oli esiintyjien suhteen se, että muutamat artistit eivät halunneet olla toteuttamassa striimikeikkoja

ainakaan niillä ehdoilla, joita Jyväskylän Kesä tarjosi. Osa artisteista kuitenkin saatiin Jyväskylän Kesään peruuntuneiden ulkomaan kiertueiden ja keikkojen takia, kun artistit halusivat kaikesta huolimatta esiintyä. Näin saatiin ohjelmistoon sellaisiakin nimiä, joita ei välttämättä muuten Jyväskylän Kesään olisi saatu. Hartikaisen mukaan ulkomaalaiset esiintyjät olivat tälle vuodelle käytännössä mahdottomia tuottaa, ja tämä luonnollisesti rajoitti kansainvälisen festivaalin ohjelmistosuunnittelua. Lisäksi kovin kalliita ja isoja tuotantoja ei ollut mahdollista tehdä, kun jopa esiintyjäryhmien harjoittelu oli kokoontumisrajoitusten vuoksi hankalaa ja produktioiden toteutuminen siksi osaltaan epävarmaa.

Myös viranomaisten suositukset luonnollisesti muuttivat tuotantoprosessia. Esimerkiksi etätyösuositus muutti Hartikaisen mukaan yhdessä tekemisen muotoa, vaikka samalla työyhteisö ottikin tuntuvan digiloikan. Itse ajattelen, että etätyöhön siirtyminen hankaloitti välillä viestintää, kun osaa viesteistä ei ollutkaan tietokoneen välityksellä yhtä vaivatonta tulkita kuin fyysisen läsnäolon vuorovaikutustilanteissa.

Ylikuljun mukaan etätyöskentely ja ryhmäytyminen etänä on vastaisuudessa luontevampaa ja helpompaa ja esimerkiksi säännöllisistä tapaamisista osataan pitää paremmin kiinni työyhteisön sisällä. Hänen mukaansa suurin haaste poikkeustilanteessa oli pitää kasassa suuri joukko työntekijöitä ja harjoittelijoita. Mielestäni tähän vaikutti vahvasti se, että useampi harjoittelija tuli tuotantoprosessiin mukaan juuri ennen poikkeusolojen julistamista. Näin tutustuminen ja ryhmäytyminen jäi eittämättä ohuemmaksi kuin tavallisessa tuotantoprosessissa. Kokonaisuudessaan koen etätyöjärjestelyn kuitenkin onnistuneen hyvin. Voidaan myös ajatella asiaan vaikuttaneen positiivisesti se, että työyhteisö oli monilta osin tiivis yhteisö ennen koronapandemiaa. Hartikaisen mukaan vastaisuudessa olisi poikkeustilanteissa tärkeää muistaa raportointityökalut, jotta sisäinen viestintä olisi mahdollisimman sujuvaa ja informaation kulku mutkatonta. Mielestäni tämä tulisikin vastaisuudessa olla kehityksen alla.

Kyösti Ylikuljun mukaan poikkeuksellisen tilanteesta teki myös koko Suomen festivaalientäällä vallinnut hiljaisuus, kun kollegoiden tuki puuttui eikä kyetty tulkitsemaan

miten yleisö alkukesän festivaaleilla käyttäytyi. Toisaalta Ylikuljun mukaan niiden harvojen festivaalien kanssa, jotka tuottivat tapahtuman, oltiin tiiviimmin yhteyksissä.

Tuotantoprosessin muutoksiin poikkeustilanteessa kuului olennaisena osana myös lipunhintojen nosto, joka jouduttiin tekemään rajallisia yleisökapasiteetteja paikkaamaan. Ylikuljun mukaan hintojen rohkea nosto jännitti mutta hän pitää kuitenkin tärkeänä sitä, että festivaaliorganisaatio sai kokemuksen siitä, miten yleisö hintojen nostamiseen reagoi. Toisaalta poikkeuksellinen tilanne toi myös hyvää. Hartikaisen mukaan tapahtumapaikoilla kyettiin antamaan henkilökohtaista palvelua, kun yleisökapasiteetit olivat pieniä. Lisäksi ohjaavia asiakaspalvelijoita oli paljon suhteutettuna yleisömäärään, joka vahvisti elämystä onnistuneena kokemuksena. Mielestäni tämä oli tärkeää myös siksi, että ison järjestäjäjoukon avulla viestittiin vastuullisuudesta toimijana ja siitä, että virus ja sen ehkäiseminen otetaan tosissaan. Panostus asiakaspalvelijoiden määrään loi mielestäni yleisölle kokemuksen turvallisesti järjestetystä tapahtumasta. Toisaalta koko ajan oli pelko siitä, miten yleisö suhtautuu tapahtuman järjestämiseen ylipäättäen. Ylikuljun mukaan alituisen oli mietittävä millä tavoilla voidaan järjestää ja viestiä vastuullisesti, ettei Jyväskylän Kesästä puhuttaisi tapahtumana joka ”altistaa ihmisiä virukselle”. Ylikuljun mukaan maineenhallinnassa onnistuttiin tältä osin hyvin.

Ylikuljun mukaan työyhteisö omaa nyt kokemusta poikkeuksellisesta tuotantoprosessista ja pystyy vastaisuudessa hyödyntämään kokemusta vastaavissa poikkeustilanteissa. Toiminnanjohtaja myös alleviivaa huumorin merkitystä poikkeustilanteen tuotantoprosessissa. Hänen mukaansa yksi mahdollinen skenaario työyhteisössä olisi ollut vajota synkkiin tulevaisuudenkuviin ja henkisesti luovuttaa tuotannon suhteen, niin poikkeuksellisesta tuotantovuodesta oli vuoden 2020 kohdalla kyse. Itse ajattelen, että pandemian kaltaisessa tilanteessa johtamistaidoilla on työyhteisöön nähden suuri merkitys. Hyvä johtaja luo poikkeustilanteessa uskoa työyhteisöön omalla olemisen tavallaan. Jyväskylän Kesän työyhteisön näen onnistuneen toiminnassaan pandemian keskellä hyvin.

6 KEHITYSEHDOTUKSIA

Alaluvuissa teen konkreettisia kehitysehdotuksia festivaaliorganisaation aikataulutukseen, etäratkaisuihin ja tilaratkaisuihin liittyen, sekä teen toimenpide-ehdotuksia festivaaliorganisaation ulkopuolisiin tahoihin liittyen.

6.1 Aikataulutus

Tuotannon aikataulutuksen suhteen tulevaisuudessa avainasemassa on strukturoidun aikataulun luominen ja sen noudattaminen. Myös poikkeustilanteissa on tärkeää ta-saisin väliajoin tarkastella toimintaa kriittisesti ja hylätä mukana roikkuneita toimintamalliehdotuksia tai lyödä lukkoon tuotannon tapoja. Organisaation tulee päättää päivämääriä, niin sanottuja check out- pisteitä, jolloin tuotannon aikataulua tarkastellaan kriittisesti ja tehdään tarvittavia konkreettisia toimia, kuten päätetään noudattaa tiettyä tuotannollista ehdotelmaa ja hylätä loput vaihtoehdot. Tämä vähentää tuotannon kuormittavuutta ja monen ehdotelman yhtäaikainen pyörittäminen on sekä energiaa että aikaa vievää.

Tietyn syklin noudattamisessa voitettaisiin siis niin ajallisesti kuin tuottavuudessakin. Poikkeustilanteissa myös markkinoinnin ja viestinnän merkitys korostuu. Miten ja missä aikataulussa markkinoida tapahtumaa ja lipunmyyntiä onnistuneesti kuitenkin samalla herättäen toimijana vastuullisia mielikuvia?

6.2 Etäratkaisut

On tärkeää luoda alustoja, joiden kautta tapahtumien tuottaminen on mahdollista, vaikka katsojat eivät pääsisi fyysisesti paikalle lainkaan. Etäratkaisujen suhteen on järkevää olla liikkeellä hyvissä ajoin, sillä poikkeukselliset tilanteet elävät ja ovat pitkään epävarmoja. Suunnitelluilla, varavaihtoehtoina toimivina etäratkaisuilla voidaan turvata tapahtuman järjestäminen, vaikka tapahtuman muoto muuttuisi.

Tätä silmällä pitäen mielestäni etenkin radio-ohjelmisto on poikkeuksellisissa tilanteissa toimiva ratkaisu. Radio-ohjelmisto myös tavoittanee osaksi erilaisia kohderyhmiä kuin striimaus, ja on alustana siinä mielessä luodinkestävä, että ohjelma on täysin toteutettavissa kovienkin kokoontumisrajoitusten aikana.

Tulevaisuudessa poikkeuksellisissa tilanteissa ylipäätään etäratkaisujen rooli lienee suurempi, kun on löydettävä uusia tekemisen tapoja tuottaa tapahtumia turvallisesti. Näissä esimerkiksi striimaukset tulevat mitä luultavimmin olemaan näkyviä tekemisen tapoja ja niiden kehittämiseen tulisikin nyt keskittyä. Striimialustoista olisi tehtävä niin helposti lähestyttäviä ja teknisesti toimivia että yhä useampi ostaisi lipun striimatun konserttiin. Lisäksi striimausta on kehitettävä yhä toimivammaksi niin, että niihin osallistuminen saa yleisön edustajille aikaan kokemuksen aidosta osallistumisesta.

Jyväskylän Kesä voisi vastaisuudessa tehdä sopimuksen useammasta striimattavasta keikasta saman striimauspalveluita tarjoavan tahon kanssa. Tässä voitaisiin neuvotella toimiva yhteistyösopimus, joka voisi parhaimmillaan kantaa pitkälle ja hyödyttää molempia osapuolia. Yhteistyön tiimoilta tulisi striimien suhteen myös keskustella siitä, miten etäratkaisuun voitaisiin luoda paljon kaivattuja osallisuuden kokemuksia.

6.3 Tilaratkaisut

Festivaaliorganisaatio on tämän vuoden tuotannon aikana saanut paljon hiljaista tietoa siitä, miten erilaiset tapahtumapaikat suhtautuvat poikkeustilanteen tapahtumanjärjestämiseen. Tätä tietoa olisikin mielestäni syytä käyttää hyödyksi vastaisuudessa. Jyväskylän Kesällä oli etäratkaisujen luomisessa mielestäni vuonna 2020 siinä mielessä liikkumavaraa, että tilaratkaisut olisivat luultavasti olleet suhteellisen erilaisia, mikäli toiminnan saama rahoitus olisi esimerkiksi puolittunut. Toiminnalla on enemmän liikkumavaraa, jos sillä on rahoitusta.

Ketterät ja helposti muunneltavissa olevat tilat ovat poikkeustilanteiden suhteen toimivia ja yhteistyö omien säännösten mukaan toimivien ravintoloiden kanssa voi houkutella paikalle taas uutta potentiaalista yleisöä, kuten nuoria aikuisia. Lisäksi ajattelen, että museoiden tai näyttelyiden kaltaiset tilat toimivat juuri tapahtuman pitkän aikaikkunan takia, ja yleisökapasiteetiltaan pienen tapahtumapaikan esityksen kykenee näkemään suurempi määrä ihmisiä, mikäli esityksiä järjestetään esimerkiksi kaksi peräkkäin. Avainasemassa on kuitenkin vielä se, miten suuri esitys tuotetaan pieneen tilaan. Voidaanko ajatella, että ulkoilmatapahtumien merkitys poikkeustilanteissa vastaisuudessa korostuu?

Kehitysehdotuksena pohdin, että festivaaliorganisaation tulisi luoda tapahtumapaikkaverkosto poikkeustilanteita varten. Dokumentissa olisi listattu kaikki mahdolliset tapahtumapaikat Jyväskylän alueella, tilojen koot, yleisökapasiteetit ja mahdollisuus katsomon uudelleen muotoiluun, miljöön kuvaus ja tapahtumapaikan hallinnoijan yhteystiedot. Paikallisten tapahtumapaikkojen ja tilojen dokumentointi yhteen toisi Jyväskylän Kesän tilaratkaisujen suunnitteluun tulevaisuudessa selkeyttä ja tekemiseen varmuutta.

6.4 Festivaaliorganisaation ulkopuoliset tahot

Vastaisuudessa Jyväskylän Kesä voisi järjestää yhteistyökumppaneiden kanssa ajatus-tenvaihtohetkiä, joissa pohditaan yhteistyökuvioita ja niiden kehittämistä pidemmällä aikavälillä. Tämä mielestäni sekä vahvistaisi kumppanuutta, että lisäisi yhteistyön antamaa hyötyä molemmille osapuolille. Millä tavalla yhteistyökumppanit haluaisivat tapahtumassa vastaisuudessa näkyä? Kuinka yhteistyökumppanuuksien avulla voitaisiin luoda yleisölle aitoja osallistumisen kokemuksia, vaikka tapahtuman muoto olisikin pitkälti etäalustoilla?

Koronaviruksen kaltaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa olisi järkevää luoda jokin yhteinen alusta, jossa festivaaliorganisaatioiden edustajat voisivat yhdessä kehittää toimintaa poikkeustilanteessa. Tällöin jokaisen organisaation ei tarvitsisi tahollaan

lähteä kehittämään nollasta uusia tekemisen tapoja, etäratkaisuja tai sisällöntuotantoja. Tämä olisi kaikkien festivaalien edunmukaista. Esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi luoda alustan tällaiseen toimintaan ja lähteä koordinoimaan sitä. Alustan toiminta voisi pitää sisällään esimerkiksi työpajoja, koulutuksia ja ajatustenvaihtoa.

Rahoituksen rooli on onnistuneiden tuotantoratkaisujen suhteen hyvin keskeistä. Rahoituksen säilyminen poikkeusvuonna 2020 tuki toimintaa ja mahdollisti onnistuneiden ratkaisujen tekemisen. Rahoituksen säilyminen vastaisuudessakin antaa hyvät lähtökohdat toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

7 YHTEENVETO

Työssäni tarkastelin ja kehitin Jyväskylän Kesän toimintaa COVID-19 aiheuttaman pandemian kaltaista poikkeustilannetta varten. Tarkastelun alla olivat erityisesti tuotannon etäratkaisut, tilaratkaisut ja aikataulut.

Festivaalituotanto toimialana sekä kulttuuriala yleisesti on suuressa muutoksessa ja siksi opinnäytetyöstäni on mielestäni hyötyä myös alan toimijoille laajemmin. Aihe on niin laaja ja moninainen, ja tutkimustietoa koronapandemian kaltaisten poikkeustilanteiden tuotantoprosesseista vähän, että työn rajaaminen muutamiin osa-alueisiin oli mielestäni ehdottoman tärkeää. Työn kärkenä olisi voinut olla myös esimerkiksi poikkeuksellisten tuotantoprosessien markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen, jota olisikin vastaisuudessa tärkeää tutkia.

Opinnäytetyöni on mielestäni onnistunut ja aihe ajankohtainen, sekä haastattelut menetelmänä perusteltuja valintoja. Kuitenkin menetelmäksi olisi voinut ajatella myös kyselyä, jonka kohderyhmänä olisi ollut festivaaliorganisaatiot Suomessa ja avainkysymyksenä, millaisena kentän muut toimijat näkevät festivaalituotannon alan tulevaisuudessa. Myös vertailukehittäminen olisi menetelmänä voinut tuoda työhöni lisää syvyyttä. Opinnäytetyön tilaaja oli opinnäytetyöhön tyytyväinen ja piti kehitysehdotuksia onnistuneina ja hyödyllisinä.

Tilaratkaisujen suhteen koko suomalainen festivaalientä on uuden äärellä. Miten kenttä uudistuu, kun aiemmin suurten yleisömaajien tuomilla lipputuloilla ei voidaakaan enää jatkuvasti suurentaa tuotantoja? Useiden festivaalien valttikortti on näyttävyyden ja koko, ja onkin kiinnostavaa nähdä, miten koronavirus tulee vaikuttamaan sisältöihin, kun tuotannot pienimuotoistuvat. Pienimuotoistuminen kun vaikuttaa eittämättä myös sisältöihin. Kun lipputulot pienenevät, tulot pienenevät ja sitä kautta esimerkiksi kansainvälisten huippuesiintyjien ohjelmistokiinnitykset hankaloituvat. Miten suomalainen festivaalientä ratkaisee asian? Olemmeko me yhteiskunnallisesti valmiita tukemaan kulttuurielämää ja tapahtumatuotannon alaa taloudellisesti enemmän, kun yleisömaajien pientymisen takia myös lipputulot vähenevät?

Esittämäni kehitysehdotus monitaidefestivaalien yhteisestä, esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoimasta toiminta-alustasta on perusteltu ja alan toimijoita laajasti hyödyttävä. On mahdollista, että virus on seuranamme useita vuosia ja tällöin sen kanssa on opittava elämään. Onko mahdollista, että kulttuurialan täytyy päästää kokonaan irti entisestä normaalista? Koronavirus on jo muuttanut koko kenttää, joten onko paluu entiseen yksinkertaisesti enää mahdollinen? Tapahtumatuotannon täytyy pystyä uudistumaan ja kehittymään uuden äärellä, mutta siihen tarvitsemme yhteistyötä.

Aloitin opinnäytetyön kirjoittamisen syyskuun alussa 2020 jolloin COVID-19 tartuntojen määrät Suomessa nostivat jälleen päätään kesän suvantovaiheen jälkeen. Lokakuun lopulla Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen maskisuositus astui voimaan koko maassa (THL 2020c). Nähtäväksi jää, millaiseksi tapahtumatuotannon ala Suomessa yhä vellovan virusepidemian takia muotoutuu, kun arviot pandemian kestosta vaihtelevat suuresti. Kaiken kaikkiaan voinee kuitenkin todeta, että pandemian kaltaisen poikkeustilanteen tuotannon riskejä on nyt tunnistettu ja niihin osataan vastaisuudessa varautua paremmin. Vuonna 2021 Jyväskylän Kesä onkin joka tapauksessa valmiimpi poikkeustilanteelle.

LÄHTEET

Cupore 2017. Tietokortti 2. TAIDE- JA KULTTUURIFESTIVAALIT. KULTTUURIPOLIITTINEN NÄKÖKULMA. Viitattu 4.11.2020. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/tietokortit/cupore_tietokortti_festivaalit.pdf

Eduskunta 2020. Näin eduskunta toimii. Eduskunnan kirjasto. Aineistot ja aihealueet. Kotimainen oikeus. Lakihankkeiden tietopaketit- LATI. Valmiuslain käyttöönotto koronavirus tilanteessa. Viitattu 12.10.2020. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 2020. koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Viitattu 14.10.2020. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf

Eskola, Laura 2010. Henkilöhaastattelun toteuttaminen. Ohjeistus aloittavalle toimittajalle. Viestinnän koulutusohjelma. Digitaalinen viestintä. Metropolia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 24.9.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17009/Eskola_Laura.pdf?sequence=1

Finland Festivals 2019. Tilastot. Festivaalien käyntimäärät 2019. Viitattu 14.10.2020. <http://www.festivals.fi/tilastot/festivaalien-kayntimaarat-2019/#.X4bzj9AZy2w>

Finland Festivals 2017. Festivaalien taloudellisia tunnuslukuja - Finland Festivalsin jäsenfestivaalien taloustietoja vuodelta 2017. Viitattu 14.10.2020. <http://www.festivals.fi/wp-content/uploads/2019/03/Festivaalien-taloudelliset-avainluvut-2017.pdf>

Helsingin Sanomat 2020. Suuri osa tartunnan saaneista on jopa oireettomia – tällaisen taudin korona-virus tyypillisesti suomalaisille aiheuttaa, grafiikka näyttää yleisimmät oireet. Hyvinvointi. Helsingin Sanomat 24.8.2020. Viitattu 14.10.2020. <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000006611820.html>

Isoaho, Juha & Kinnunen, Joni 2011. Tapahtumatuotannon palapeli. Näkökulmia merkityksiin, muutoksiin ja kehittämiseen. Helsinki: Redfina Oy. Viitattu 14.10.2020. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/39103/978-952-465-122-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Isomäki, Risto. 2020. Mitä koronapandemian jälkeen: miten koronavirusšokki auttaa meitä nitistämään lääkkeille vastustuskykyiset superbakteerit (ja monta muuta ongelmaa) (e-kirja) Helsinki. Into Kustannus.

Jyväskylä 2020. Jyväskylän taidemuseon monipuolisiin verkkonäyttelyihin pääset tutustumaan suoraan kotisohvalta. Viitattu 19.20.2020. https://www.jyvaskyla.fi/uutinen/2020-03-19_jyvaskylan-taidemuseon-monipuolisiin-verkkonayttelyihin-paaset-tutustumaan

Jyväskylän sinfonia 2020. Jyväskylän sinfonia. Yhteistyö. Sinfonia on the Move. Viitattu 26.10.2020. <https://www.jyvaskylasinfonia.fi/jyvaskyla-sinfonia/yleisoty/sinfonia-move>

Kulmala, Reeta ja Lepistö, Eveliina 2020. Livestriimaus COVID-19 pandemian aikana. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäy-

tetyö. Viitattu 24.9.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/345166/KulmalaReeta_Lepist%c3%b6Eveliina.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Merikoski, Hannu 2003. Hätäoikeudellinen sääntely Suomessa, erityisesti kunnallis- hallinnon näkökulmasta. Tampereen yliopisto. Julkisoikeuden laitos. Pro gradu. Viitattu 13.10.2020. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/valmiuslaki-toi-osin-jopa-sota-aikaa-tiukemmat-rajoitukset-apteekkiin-paasya-vartioivat-jo-vartijat-tiukemmat-rajoitukset-apteekkiin-paasya-vartioivat-jo-vartijat/>

Ojasalo, Katri 2015. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. (e-kirja) Helsinki. Sanoma Pro

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Ministeri Hanna Kosonen: Koronakriisistä uuteen alkuun. Kolumni. 26.5.2020. Viitattu 19.10.2020 <https://minedu.fi/-/ministeri-hanna-kosonen-koronakriisista-uuteen-alkuun>

Tapahtumateollisuus ry 2020a. Wiren, Milla & Westerholm, Tomas & Liikamaa, Anika. Tapahtumateollisuuden toimialatutkimus osa 1. Alkusanat. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/07/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020-osa-1.pdf>

Tapahtumateollisuus ry 2020b. Mitä on tapahtumateollisuus. Viitattu 6.10.2020. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/mita-on-tapahtumateollisuus/>

Tapahtumateollisuus ry 2020c. Koronan vaikutukset tapahtumateollisuuteen. Viitattu 6.10.2020. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/mita-on-tapahtumateollisuus/>

Teatterikone 2020. Näytelmät. Ikkunateatteri. Viitattu 12.10.2020. <https://www.teatterikone.fi/naytelma/ikkunateatteri/>

THL 2020a. AIHEET. INFEKTIOTAUDIT JA ROKOTUKSET. AJANKOHTAISTA. AJANKOHTAISTA KORONAVIRUKSESTA. TARTTUMINEN JA SUOJAUTUMINEN – KORONAVIRUS. KORONAVIRUKSEN TARTTUMINEN JA ITÄMISAIKA <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/koronaviruksen-tarttuminen-ja-itamisaika>

THL 2020b. Aiheet. Infektiotaudit ja rokotukset. Ajankohtaista. Ajankohtaista koronaviruksesta. Tilannekatsaus koronaviruksesta. Koronavirustautiin liittyvät kuolemat. Viitattu 14.10.2020. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta#kuolemat>

THL 2020c. AIHEET. INFEKTIOTAUDIT JA ROKOTUKSET. AJANKOHTAISTA. AJANKOHTAISTA KORONAVIRUKSESTA. TARTTUMINEN JA SUOJAUTUMINEN – KORONAVIRUS. Suositus kasvomaskien käytöstä kansalaisille. Viitattu 24.10.2020. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/suositus-kasvomaskien-kaytosta-kansalaisille>

THL 2020d. THL.FI. AIHEET. INFEKTIOTAUDIT JA ROKOTUKSET. TAUDIT JA TORJUNTA. TAUDIT JA TAUDINAIHEUTTAJAT A–Ö. KORONAVIRUS. COVID-19 <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>

Valmiuslaki 1552/2011, 1§. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552>

Valmiuslaki 1552/2011, 3§. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552>

Valtioneuvoston tiedepaneeli 2020. COVID-19-kriisin haitallisten vaikutusten ehkäiseminen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tiedepaneelin vastaukset valmisteluryhmän kysymyksiin. Valtioneuvoston COVID19-tiedepaneelin raportti 1.6.2020. Viitattu 14.10.2020. https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/21411573/VNK_Tiedepaneelin_raportti_200601.pdf/b3c837ba-02a1-693b-ccf5-fbdada481c01/VNK_Tiedepaneelin_raportti_200601.pdf

Valtioneuvosto 2020. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:14. KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET KULTTUURIALALLA Raportti kyselyn vastauksista. Viitattu 19.10.2020. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162255/VN_2020_14.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 2018. Valmiuslaki ja perusoikeudet poikkeusoloissa: Valtiosääntöoikeudellinen kokonaisarvio valmiuslain ja perustuslain 23 §:n suhteesta. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 64/2018. Marraskuu 2018. Viitattu 12.10.2020. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161153/64-2018-Valmiuslaki.pdf>

Worldometer 2020. Coronavirus cases. Viitattu 24.10.2020. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

Yle 2020a. Kulttuurin ja taiteen toimijoille korona-avustuksina lähes 21 miljoonaa euroa. YLE 16.6.2020. Viitattu 14.10.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11404782>

YLE 2020b. Uutinen. Festivaalikesä 2020 peruttiin kesä- ja heinäkuulta: tapahtumien kattojärjestö sai toivomansa linjauksen, ruokayrittäjän kaikkien aikojen kesä muuttui täysin. 22.4.2020. Viitattu 26.10.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-1131791>

LIITTEET

RYHMÄHAASTATTELUN RUNKO

Haastateltavana Jyväskylän Kesän toiminnanjohtaja Kyösti Ylikulju sekä Jyväskylän Kesän tuottaja Anniina Hartikainen. Haastattelu toteutettiin 3.10.2020.

1. Millaisia erilaisia ajatuksia ja toimenpide-ehdotuksia nousi festivaalin toteuttamisen osalta, kun poikkeusolot julistettiin keväällä 2020?
2. Vaikuttivatko poikkeusolot tuotantoprosessin aikataulutukseen? Jos, niin miten?
3. Jyväskylän Kesä muutti osaltaan muotoaan kevään ja kesän aikana 2020 ja lanseerasi perinteisen festivaaliohjelman lisäksi ohjelmistoon radio-ohjelmaa ja striimin. Miksi päädyttiin juuri näihin alustoihin?
4. Onko jotain, mitä tekisitte etäratkaisujen suhteen eri tavalla kuin miten nyt toimittiin?
5. Millaisia tilaratkaisuja esitysten suhteen tehtiin vuonna 2020?
6. Onko jotain, mitä tekisitte tilaratkaisujen suhteen eri tavalla kuin miten nyt toimittiin?
 - Esiintymispaikat?
 - Katsomot ja niiden rajaaminen?
 - Esiintyjä tilassa?
7. Mitkä festivaaliorganisaation ulkopuoliset asiat ja tahot vaikuttivat Jyväskylän Kesän tuotantoprosessiin 2020?
 - Yhteistyökumppanit?
 - Rahoitus?
 - Esiintyjät?
 - Muuta, mitä?
8. Nyt poikkeuksellisen tuotantoprosessin läpikäyneenä, onko jotain mihin vastaisuudessa poikkeustilanteessa ehdottomasti kannattaisi keskittyä tai jotain missä toimia toisin tuotannon aikana?

SÄHKÖPOSTIHAASTATTELUN KYSYMYKSET

Haastateltavana Jyväskylän kaupungin kulttuuripäällikkö, Mari Aholainen. Lähetin sähköpostihaastattelun kysymykset Aholaiselle 23.9.2020. Vastaukset sain sähköpostitse 28.9.2020.

1. Millaisia vaikutuksia koronaviruksella oli Jyväskylän kulttuurielämälle ja -toimijoille?
 - Taloudelliset vaikutukset
 - Hyvinvoinnilliset vaikutukset
 - Työllisyysvaikutukset
 - Yhteiskunnalliset vaikutukset
2. Muuttuiko työnkuvasi kaupungin kulttuuripäällikkönä kevään 2020 aikana? Jos, niin miten? Millaisia uusia tehtäviä ja työnkuvia mahdollisesti syntyi?
3. Mikä on sinun käsityksesi koronaviruksen valtakunnallisista vaikutuksista koko Suomen kulttuurielämälle- ja toimijoille?
4. Onko jotain mitä koet tarpeelliseksi vielä tuoda esille aiheeseen liittyen?
5. Kertoisitko lyhyesti kulttuuriavustusprosessista koronakeväänä 2020?